

Rapport från inspektion den 28, 29 november och 5 december 2023 av Överförmyndarnämnden i Stockholms stad

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) riktar allvarlig kritik mot Överförmyndarnämnden i Stockholms stad (nämnden) på följande punkter:

- Bristfällig handläggning gällande placering av huvudmannens pengar.

Länsstyrelsen kritiserar också nämnden på följande punkter:

- Långa handläggningstider för granskning av årsräkningar
- Bristfällig handläggning vid ändring av arvodesbeslut
- Brister i förvaring av handlingar
- Brister avseende inhämtande av yttrande

Inledning

Länsstyrelsen besökte nämndens kansli den 28, 29 november och den 5 december 2023. Vid inspektionen granskade vi nämndens register över ställföreträderskap samt 56 enskilda akter. I bilagan till rapporten finns information om vilka akter som vi granskade.

Nämnden fick ett utkast av rapporten den 4 juni 2024 och fick möjlighet att yttra sig över innehållet i rapporten. Nämnden har meddelat att den inte har några synpunkter. Länsstyrelsen har gått igenom rapporten med nämnden vid ett digitalt sammanträde den 26 juni 2024. På sammanträdet deltog Håkan Andersson från nämnden. Från Länsstyrelsen deltog Lisa Wellenius, Malin Åberg och Anton Tysklind.

I rapporten tar vi upp de ärenden som vi haft något att anmärka på.

Nytt ärendehanteringssystem

Nämnden har under år 2023 infört ärendehanteringssystemet LEX. Enligt uppgifter från nämnden har detta krävt en betydande arbetsinsats i form av utbildningar, utveckling av rutiner och arbetssätt, överföring av information från det tidigare systemet Wärna till LEX, behov av att kvalitetssäkra informationen och behov av att se över definitioner och olika sätt att ta fram statistik m.m. Det har enligt nämnden funnits perioder då nämnden varken haft tillgång till Wärna eller LEX. Det har varit en stor utmaning att hinna handlägga alla ärenden samtidigt som LEX införs.

Länsstyrelsen har vid inspektionen genomfört granskningen dels via nämndens digitala handlingar i ärendehanteringssystemet Lex och dels genom granskning av fysiska akter.

I Lex finns det ett ärende rörande "förordnandet" som alltid hålls aktivt. Vid sidan om detta ärende initierar nämnden andra ärenden, exempelvis om det inkommer en ansökan om samtycke, som avslutas när handläggningen är klar. Man kan få tillgång till samtliga "ärenden" rörande ett ställföreträdarskap genom att söka i LEX.

Länsstyrelsen upplevde en del problem med att få överblick över de digitala handlingarna rörande de olika ställföreträdarskapen. Till viss del är denna granskning därför mer fragmenterad än vid Länsstyrelsens tidigare inspektioner. Länsstyrelsen har vid denna inspektion inte haft möjlighet att granskat alla aspekter av ett ställföreträdarskap, utan har kanske endast granskat nämndens handläggning av ett specifikt ärende inom ramen för ställföreträdarskapet.

Uppföljning av föregående rapport

I rapporten från föregående inspektion [dnr 54540-2022] riktade Länsstyrelsen kritik mot nämnden på följande punkter:

- Bristfällig handläggning av dödsbon i förmyndarskap
- Bristfällig uppföljning av förmyndares skuld till sitt barn
- Bristfällig uppföljning av redovisning av arv
- Uteblivet samtycke till bostadsrättsförsäljning i dödsbo

- Bristfällig hantering av omprövning och överlämnande av överklagade arvodesbeslut
- Bristfällig tillsyn i godmanskap
- Långa handläggningstider för granskning av årsräkningar
- Bristfällig granskning av årsräkningar
- Långa handläggningstider för anmälningar om behov av ställföreträdarskap
- Långa handläggningstider för ansökningar om entledigande av ställföreträdare
- Bristfällig tillsyn över god man som förordnats för att bevaka rätt i dödsbo
- Bristfällig handläggning av ett förmynderskap
- Bristfällig handläggning vid beslut om samtycke till fastighetsförsäljning

Vid årets inspektion har Länsstyrelsen följt upp nämndens handläggningstider gällande granskning av årsräkningar samt nämndens handläggning vid ändrade arvodesbeslut.

Aktgranskning med kritik

Placering av huvudmans pengar

Sammanfattning av granskningen

I akt 41770 - ÖF2018.41770 angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterade Länsstyrelsen följande.

Den 17 oktober 2019 tog nämnden emot en ansökan om uttag från ett överförmyndarspärtrat konto. Av ansökan framgick att uttaget avsåg teckning av företagsobligationer till ett värde av 500 000 kr. Gode mannen skrev: "Jag avser placera [namn huvudman] pengar i 14 st [namn företag] företagsobligationer a 25.000 kr. Obligationen ger en avkastning på 6,25 % ränta årligen utan att kapitalet riskeras. Se bifogat erbjudande. Idag har [namn huvudman] sina pengar placerat på ett bankkonto med 0 % avkastning."

Länsstyrelsen kan inte se att det inkommit någon information om företaget och dess verksamhet.

Den 15 november 2019 begärde nämnden följande från gode mannen. "...När det gäller placeringen i [namn] företagsobligationer har du begärt uttag med 500 000 kr. Du skriver samtidigt att du avser att placera din huvudmans pengar i 14 st företagsobligationer à 25.000 kronor = 350.000 kr. Vilken summa begär du uttag för?..."

Den 16 november 2019 har gode mannen meddelat att avsikten är att köpa 20 st. företagsobligationer a 25 000 kr. Gode mannen har också inkommit med en underskriven ansökan. Nämnden har den 28 november 2019 samtyckt till ett uttag på 500 000 för inköp av obligationer. Nämnden skrev: "Tack för kompletteringarna. Översänder uttagstillstånd för placeringen samt inköpen till radhuset. När det gäller placeringen i företags obligationerna krävs inget särskilt tillstånd från överförmyndarförvaltningen, endast ett uttagstillstånd från det spärrade kontot. Som redovisning vill vi ha en avräkningsnota/bevis på att placeringen är genomförd senast den 15 januari 2020..."

Den 4 december 2019 lämnade gode mannen in ett avtal där gode mannen förbundit sig att teckna företagsobligationer i ett företag å huvudmannens vägnar samt underlag som visade att en överföring på 500 000 kr för inköpet hade gjorts.

Den 21 augusti 2020 tog nämnden emot ytterligare en ansökan om uttag för inköp av obligationer. Gode mannen skrev "[namn] vill placera 100 000 kr för köp av 4 st. företagsobligationer [namn AB] a 25 00 kr st. Se bilaga". Gode mannen har bifogat en skrivelse från företaget varav det framgår företaget vill att huvudmannen ska teckna ytterligare obligationer. Det finns inte någon information om företaget och dess verksamhet.

Nämnden har den 2 september 2020 samtyckt till ett uttag på 100 000 kr för teckning av företagsobligationer. Samma dag beslutade nämnden att enligt 14 kap. 6 § FB lämna samtycke till gode mannen att teckna 4 st. företagsobligationsposter á 25 000 kr i företaget. Nämnden har i sin motivering angivit lagtextens innehåll men inte i övrigt uttalat varför den anser att placeringen är lämplig.

Den 26 januari 2023 inkom en underrättelse från Skatteverket gällande misstanke om osäker penningplacering. Av underrättelsen framgår att det företag där obligationerna tecknats är ett fåmansaktiebolag där gode mannen har ett

indirekt ägande. Skatteverket gör bedömningen att placeringen är att betrakta som osäker då det är liten eller ingen aktivitet i bolaget och att huvudmannen riskerar att lida skada.

Den 27 januari 2023 har nämnden begärt in ett yttrande från gode mannen angående uppgifterna i Skatteverkets skrivelse. Den 31 januari 2023 inkom ett yttrande från gode mannen. Gode mannen uppger att han inte har ett indirekt ägande i företaget och att det inte förekommer någon "intressegemenskap". Gode mannen uppger vidare att företaget inte har betalat ut någon ränta år 2 och 3 och att hen därför har ansökt om betalningsföreläggande till kronofogdemyndigheten.

Den 2 februari 2023 begärde nämnden in ytterligare ett yttrande från gode mannen. Nämnden undrar om gode mannen har någon förklaring till varför Skatteverket skriver att hen har ett indirekt ägande i företaget och varför hen ansåg att det var en säker placering. Den 2 februari 2023 begärde nämnden också in ytterligare uppgifter från Skatteverket.

Den 9 februari 2023 inkommer ett yttrande från den gode mannen. I yttrandet beskrivs bakgrunden till placeringen och gode mannen uppger också att även han i dagsläget anser att placeringen är osäker men att han vid tillfället för placeringen bedömde den som säker. Gode mannen uppger även sig ha tagit hjälp av Kronofogdemyndigheten för att driva in räntefordringar från företaget. Gode mannen har också olika förklaringar angående det indirekta ägandet i företaget.

Den 17 februari 2023 har Skatteverket ringt nämnden. Av anteckningen framgår bland annat att Skatteverket har ställt frågor om nämndens ansvar när det gäller en placering som var osäker redan när uttag gjordes och pengarna placerades i det aktuella bolaget. Det framgår enligt Skatteverket enkelt när man googlar företaget. Nämnden uppger att man också sett detta efter att de mottagit Skatteverkets anmälan.

Den 22 februari 2023 inkom Skatteverket med information varav det bland annat framgår att gode mannen är delägare i moderbolaget till företaget där obligationerna tecknats. Det framgår också att företaget där obligationerna tecknats inte har någon verksamhet.

Den 1 mars 2023 har nämnden gett gode mannen möjlighet att yttra sig över hens entledigande. Det har framkommit vid nämndens

årliga lämplighetsprövning att gode mannen förekommer i belastningsregistret. Med anledning detta och de uppgifter som framkommit om företags obligationerna planerar förvaltningen att föreslå till nämnden att gode mannen entledigas från uppdraget.

Den 3 mars 2023 inkom en ansökan om entledigande från den gode mannen. Den 28 mars 2023 har nämnden beslutat om byte av god man.

Årsräkningar

Årsräkningen för år 2020 granskades utan anmärkning av nämnden den 15 februari 2021. Enligt denna har huvudmannen skulder på ca 1 500 000 kr och äger en fastighet som är upptagen till ett värde av 1 900 000 kr.

Gode mannen har under "övriga tillgångar" redovisat att posten "övriga tillgångar bank, fonder och obligationer" uppgår till drygt 1 mkr. Nämnden har vid granskningen korrigerat posten och angivit att 500 000 kr av tillgångarna i posten avser obligationerna i företaget.

Gode mannens årsräkningar för år 2021, 2022 samt sluträkningen för del av år 2023 har granskats utan anmärkning av nämnden. Gode mannen har redovisat att huvudmannen har företagsobligationer till ett värde av 600 000 kr i årsräkningarna.

Länsstyrelsens bedömning

Enligt 12 kap. 4 § FB ska den enskildes medel placeras så att tillräcklig trygghet finns för deras bestånd och så att de ger skälig avkastning.

Enligt 14 kap. 8 § FB får pengar som har satts in hos bank eller kreditmarknadsföretag tas ut endast efter samtycke från överförmyndaren. Med undantag för de medel som behöver hållas tillgängliga för den enskildes uppehälle eller vården av hans egendom. Det betyder att konton som inte används för huvudmannens löpande utgifter, ska vara försedda med en överförmyndarspär.

Enligt 14 kap. 5 § FB får en enskilds tillgångar, utan överförmyndarens samtycke, placeras i 1. skuldförbindelser som har utfärdats eller garanterats av stat eller kommun, 2. skuldförbindelser som har utfärdats av Svenska skeppshypotekskassan eller av en bank

eller av ett kreditmarknadsföretag enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller av ett utländskt bankföretag eller ett annat utländskt kreditinstitut som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för banker eller andra kreditinstitut här i landet, med undantag för förlagsbevis eller andra skuldförbindelser som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare, eller 3. andelar i en värdepappersfond som avses i lagen (2004:46) om värdepappersfonder eller i ett utländskt fondföretag som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder här i landet.

Enligt 14 kap. 6 § FB får om överförmyndaren samtycker till det en enskilds tillgångar placeras i aktier och även i övrigt placeras på annat sätt än som anges i 14 kap. 5 § FB.

Enligt de ovan redogjorda bestämmelserna krävs överförmyndarens samtycke till att för den enskildes räkning placera tillgångar i sådana företagsobligationer som är aktuella i ärendet. Trots att nämndens samtycke krävdes för placeringen utredde nämnden aldrig frågan om varför gode mannen ansåg placeringen lämplig.

Vid det första uttaget i november 2019 prövade nämnden inte placeringens lämplighet i enlighet med 14 kap. 6 § FB. Något beslut gällande nämndens eventuella samtycke till placering upprättades aldrig. Nämnden meddelade felaktigt gode mannen att placeringen inte kräver något särskilt tillstånd.

Vid sidan av ägandet av en fastighet omfattar placeringen en stor andel av huvudmannens tillgångar. Att inte utreda en ansökan om uttag och placering som innefattar en så betydande del av huvudmannens totala tillgångar anser Länsstyrelsen vara en underlåtelse av att fullfölja det tillsynsuppdrag som åligger nämnden.

Länsstyrelsen bedömer att det finns en risk för att nämndens underlåtenhet att utreda placeringens lämplighet kan leda till att huvudmannen lider ekonomiska förluster. Länsstyrelsen anser att nämndens handläggning i ärendet har varit bristfällig och riktar därför allvarlig kritik mot handläggningen av ärendet. Ärendet kommer att följas upp vid nästa års inspektion.

Långa handläggningstider för granskning av årsräkningar

Sammanfattning av granskningen

Länsstyrelsen begärde inför inspektionen in uppgifter från nämnden gällande deras handläggningstider vid granskning av årsräkningar.

Länsstyrelsen tog den 7 november 2023 emot följande uppgifter. Nämnden uppgav att 81,7 % av de inkomna årsräkningarna för år 2021 var granskade den 1 oktober 2022. Två årsräkningar för år 2021 återstod att granska. Nämnden uppgav även att den 25 oktober 2023 hade inkommit 5 542 årsräkningar för år 2022 samt att 4 236 (76 %) av dessa var granskade.

Vid granskningen av akter noterade Länsstyrelsen följande.

- I akt 55609 - Ö2022:55609 angående ett förvaltarskap var en årsräkning som inkom den 29 maj 2021 fortfarande inte färdiggranskad två och ett halvt år senare.
- I akt 56124 - 2022:56124 angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB var årsräkningen för år 2022, som inkom den 28 mars 2023, ännu inte färdiggranskad vid inspektionen.
- I akt 52909 - ÖF2021:52909 angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB var årsräkningen för år 2022 som inkom den 17 mars 2023, ännu inte var färdiggranskad vid inspektionen.
- I akt 55873 - Ö/2022:55873 angående ett förmyndarskap inkom enligt diariet årsräkningen för år 2022 den 30 mars 2023. Enligt ärendesystemet var granskningen inte påbörjad den 5 december 2023.

Länsstyrelsens bedömning

I samtliga ärenden hos överförmyndaren ska regeln i 9 § förvaltningslagen (2017:900) (FL) om snabb och enkel handläggning vara vägledande. Det är av rättssäkerhetsskäl viktigt för den enskilde som annars kan riskera att hans personliga eller ekonomiska förhållanden försämras. Justitieombudsmannen (JO) har i dnr 1936-2017 anfört följande:

”Överförmyndaren ska granska ställföreträdarens verksamhet med ledning av förteckningar, års- och sluträkningar samt andra handlingar och uppgifter angående förvaltningen som har lämnats (16 kap. 3 § första

stycket FB). Granskningen utgör en viktig del av överförmyndarens tillsynsverksamhet. Det är därför angeläget att granskningen sker inom rimlig tid. JO har ansett att redan en tidsutdräkt på drygt sju månader är för lång (se JO:s beslut den 3 juli 2009, dnr 5172-2008).”

Granskningen av redovisningshandlingar är ett mycket viktigt tillsynsverktyg för överförmyndaren. Länsstyrelsen kan konstatera att nämndens granskning av redovisningshandlingar tar för lång tid.

Länsstyrelsen är kritisk mot nämndens långa handläggningstider för granskning av redovisningshandlingar. Länsstyrelsen kommer att följa upp denna brist vid nästa inspektion.

Kommentar från nämnden

På sammanträdet framförde nämnden att granskningstakten år 2024 (årsräkningarna för år 2023) är långsammare än tidigare. Bakgrunden till det är att kansliet har färre anställda. År 2023 hade man 10 sommarjobbare som granskade årsräkningar, vilket man inte kommer ha i år.

Bristfällig handläggning vid ändring av arvodesbeslut

Sammanfattning av granskningen

Länsstyrelsen kommer vid tillsynen år 2023 och 2024 ha ett särskilt fokus på hur överförmyndare ändrar arvodesbeslut samt hanterar överklagan av dessa beslut. Vid aktgranskningen har Länsstyrelsen uppmärksammat följande.

Ändring till nackdel för huvudmannen, inga lagrum i beslut och ej överlämnat överklagande

I akt 43334 - Ö2022:43334 angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterade Länsstyrelsen följande. Ärendet har granskats med anledning av att det inkommit klagomål på nämndens hantering till Länsstyrelsen. Nämnden fattade beslut om arvode till gode mannen den 31 januari 2023 för perioden den 1 januari – 31 december 2022. Enligt beslutet skulle kommunen betala ca 7 091 kr och huvudmannen ca 8 365 kr. Den 14 februari 2023 inkom ett överklagande. Överklagandet har tappats bort av nämnden och den 14 april 2023 inkom en ny överklagan. Den 17 april 2023 har nämnden fattat ett nytt arvodesbeslut avseende samma period. Nämnden skriver att det är ett ”kompletterande arvodesbeslut” och att kommunen ska betala 2 080 och huvudmannen 6 285 ytterligare i

arvode till gode mannen. Beslutet är motiverat med att "Beslutet har fattats enligt nämndens riktlinjer och med stöd av riktlinjer från Sveriges kommuner och Regioner.". Det finns inget lagrum eller annan motivering. Överklagandet överlämnades inte till tingsrätten.

Ändring till nackdel för huvudmannen och inga lagrum i beslut

I akt 39553 - Ö2016:39553 angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterade Länsstyrelsen följande.

En årsräkning avseende år 2022 kom in den 6 mars 2023 och granskades klart den 13 september 2023. Samma dag beslutade nämnden om arvode till gode mannen för perioden 1 januari - 31 december 2022. Enligt arvodesbeslutet ska kommunen betala arvodet på 14 490 kr. Beslutet innehåller inget lagrum.

Den 18 oktober 2023 hör gode mannen av sig till kommunens kontaktcenter och frågar varför kommunen står för arvodet när huvudmannen har tillgångar på över 8 prisbasbelopp och att hen har redovisat detta i årsräkningen.

Enligt en tjänsteanteckning från 14 november 2023 framgår att ett av huvudmannens konton inte har lagts in i ärendehanteringssystemet som därför felaktigt har kommit fram till att kommunen ska betala arvodet. En av nämndens enhetschefer har meddelat handläggaren att ett nytt arvodesbeslut ska skickas ut med huvudmannen som betalningsansvarig.

Ett nytt beslut upprättas med huvudmannen som betalande. Det nya beslutet, som förefaller vara upprättat den 14 november, är daterat den 24 oktober, och har diarienummer 2023-57379. Enligt beslutet avser arvodet perioden 1 januari 2021 - 31 december 2022. Beslutet innehåller inget lagrum. I nämndens motivering framgår att "Detta beslut ersätter tidigare arvodesbeslut med diarienummer 2023:41595, med anledning av rättelse av tidigare beslut. Huvudmannen ska betala arvodet om hen har tillgångar som överstiger 2 gånger basbeloppet, eller inkomster som överstiger 2,65 gånger basbeloppet. Annars betalas arvodet av kommunen. I tidigare arvodesbeslut uppstod fel vid inmatning uppgifter om tillgångar, vilket gjorde att kommunen felaktigt stod som betalningsansvarig. Eftersom huvudmannens tillgångar överstiger 2 gånger basbeloppet ska huvudmannen betala arvodet."

Efter ett nytt samtal med gode mannen, samma dag, den 14 november 2023, uppstår frågor om hur det blir med skatt och arbetsgivaravgift. När handläggaren kontaktar stadens serviceförvaltning framkommer det att avgifter och skatt redan är inbetalade till huvudmannens skattekonto. Om man ändrar betalningsansvaret kommer därför ett en skuld uppstå då huvudmannen kommer behöva betala tillbaka pengar till staden.

Handläggaren pratar därför än en gång med enhetschefen och man kommer då fram till att staden i denna situation får kvarstå som betalningsansvarig för att undvika att huvudmannen försätts i skuld gentemot kommunen. Ännu ett nytt arvodesbeslut upprättas därför med staden som betalningsansvarig. Beslutet är daterat den 14 november 2023 och har samma innehåll som det första beslutet. Det avser perioden 1 januari – 31 december 2022. I motiveringen skriver nämnden att detta beslut ersätter arvodebeslut med diarienummer 2023-57379. Beslutet innehåller inga lagrum.

Nämnden har enligt tjänsteanteckningen den 14 november 2023 informerat gode mannen och att hon kan bortse från arvodesbeslutet som skickades med huvudmannen som betalningsansvarig.

Länsstyrelsens bedömning

Ändring av arvodesbeslut till nackdel för huvudman

En myndighet får enligt 37 § FL ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund av det tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning. Ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part får dock bara ändras till den enskildes nackdel under vissa förutsättningar. Det ska då röra sig om att det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas, att tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller att felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

Under vissa förutsättningar kan även myndigheten vara skyldig att ändra ett beslut som den själv har fattat. Av 38 § FL följer att en myndighet ska ändra ett beslut som första instans om den anser att beslutet är uppenbart felaktigt i något väsentligt hänseende på grund av det tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning. Beslutet kan endast ändras under förutsättning att det

sker snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part.

Ett beslut som har överklagats får ändras av den myndighet som har meddelat det som första instans enbart i sådana fall som avses i 38 § och bara om överklagandet och övriga handlingar i ärendet ännu inte har överlämnats till den högre instans som ska pröva överklagandet. Se 39 § FL.

I akt 43334 har nämnden fattat ett arvodesbeslut för en specifik period. Efter ett överklagande har nämnden beslutat om ett nytt kompletterande arvodesbeslut för exakt samma period. Beslutet har varit till huvudmannens nackdel då hen fått bekosta ett högre arvode. Överklagade beslut är inte möjliga att ändra till huvudmannens nackdel på detta sätt. Se 38, 39 §§ FL.

I akt 39 553 har det inte inkommit något överklagande och beslutet hade kunnat ändras av nämnden till den enskildes nackdel, om det funnits tvingande säkerhetsskäl eller om parten lämna oriktiga eller vilseledande uppgifter. Det har emellertid inte funnits några sådana omständigheter i ärendet. Bakgrunden till ändringen var att nämnden matat in felaktiga siffror i ett ärendehanteringssystem. Länsstyrelsen noterar också att det första ändringsbeslutet har ett felaktigt datum och en annan period än det ändrade beslutet. Länsstyrelsen ser dock positivt på att huvudmannen i slutändan inte ålades att betala arvodet.

Motivering av arvodesbeslut och ändrade beslut

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt, förutom i vissa undantagssituationer, innehålla en klagande motivering, om det inte är uppenbart obehövt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. Se 32 § FL. Länsstyrelsen uppmanar nämnden att alltid motivera sina arvodesbeslut med hänvisning till lagrum. Om nämnden ändrar ett beslut ska det även framgå enligt vilket lagrum i förvaltningslagen ändringen har skett.

De granskade besluten innehöll inga lagrum, varken angående arvodet eller ändringen.

Överlämning av överklagande

Ett överklagande lämnas till den beslutande myndigheten, som ska pröva om överklagandet lämnats i rätt tid. Om överklagandet inte avisas på grund av att det inkommit för sent ska beslutsmyndigheten skyndsamt överlämna överklagandet och övriga handlingar i ärendet till överinstansen. Om en myndighet ändrar ett beslut som har överklagats, ska den överlämna även det nya beslutet till överinstansen. Överklagandet ska anses omfatta det nya beslutet. Se 43, 45 och 46 §§ FL.

Justitieombudsmannen (JO) har ansett att överlämnandet av ett överklagande normalt bör ske inom en vecka från det att överklagandet kom in till beslutsmyndigheten, se bl. a. JO 2002/03 s. 359.

Länsstyrelsen är sammanfattningsvis kritisk till nämndens handläggning av dessa ärenden.

Brister i förvaring av handlingar

Sammanfattning av granskningen

Handling i fel akt

I akt 55873 - Ö/2022:55873 angående ett förmynderskap noterade Länsstyrelsen följande. I akten förvarades handlingar från en annan akt, akt 18 311. Det är ett registerutdrag, ett beslut om entledigande av god man från 2010, ett beslut från tingsrätten från 2003 samt ett läkarintyg från 2003 som beskriver en annan god mans hälsotillstånd. Den akt som handlingarna tillhör är fortfarande aktiv.

Handlingar saknas i akten

I akt 57768 - Ö/2023:59705 godmanskap angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterades följande. Gode mannen har enligt systemet förordnats den 7 juni 2023 och en förteckning har begärts in av nämnden. Det finns inget beslut om förordnande i akten eller i ärendesystemet. Det finns inget ärende/objekt i systemet från den 7 juni 2023, utan endast handlingar efter detta datum. Dagboken från Wärna ger ingen ytterligare information.

I akt 57294 Ö - 2022:57294 angående ett förmynderskap noterade Länsstyrelsen följande. En förteckning inkom den 29 november 2022, förvaras inte fysiskt i akten. Förteckningen finns inskannad i

ärendesystemet, men sida två där tillgångarna redovisas är inte inskannad.

Länsstyrelsens bedömning

Samtliga handlingar som har getts in till överförmyndaren och som avser ett visst förmynderskap, godmanskap eller förvaltarskap bevaras och sammanförs till en akt. Till akten ska dessutom fogas kopior av skrivelser i ärendet samt anteckningar om sådana beslut och åtgärder av överförmyndaren som inte framgår av någon annan handling eller av registret. Se 17 § FFO.

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över detta så att akterna är kompletta. Länsstyrelsen anser vidare att det är oroande att känsliga uppgifter förvaras i fel akt. Länsstyrelsen riktar kritik mot nämnden.

Brister avseende inhämtande av yttrande

Sammanfattning av granskningen

I akt 43385 - Ö 2017:43385 angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterade Länsstyrelsen följande. Länsstyrelsen har endast granskat ärende om försäljning av bostadsrätt i den här akten.

Huvudmannens dotter är god man. Huvudmannen har även en annan dotter som inte tycker att hennes syster gör ett bra jobb som god man. Hon har ansökt om byte av god man och även ansökt om anordnande av förvaltarskap. Nämnden har haft kännedom sedan februari 2023 om att syskonen är osams.

Huvudmannen bor numera på ett särskilt boende. En ansökan om samtycke till försäljning av huvudmannens bostadsrätt inkom den 31 maj 2023 och nämnden beslutade att samtycka till försäljningen den 28 juli 2023.

Gode mannen har lämnat in en handling "Yttrande från anhörig" där gode mannen skriver att hennes syster har fått möjlighet att yttra sig över försäljning men har avstått.

Det framgår dock inte av akten att nämnden berett den andra dottern tillfälle till yttrande angående försäljningen.

Länsstyrelsens bedömning

Innan överförmyndaren tar ställning till om samtycke ska lämnas till en förvaltningsåtgärd av större vikt, ska huvudmannen samt dennes

make eller sambo och närmaste släktingar beredas tillfälle att yttra sig, om det kan ske utan avsevärd tidsförlust. Se 16 kap. 9 § FB.

Enligt förarbeten (se prop. 1993/94 s. 283) anses t.ex. överlåtelse av fast egendom vara en förvaltningsåtgärd av större vikt.

Det är nämnden som ska bereda personer möjlighet att yttra sig. Det räcker inte att en god man meddelar att en person inte vill yttra sig.

I ärendet har nämnden underlåtit att inhämta yttrande från huvudmannens ena dotter och inte heller dokumenterat varför detta inte skulle vara möjligt. Länsstyrelsen riktar viss kritik mot nämnden för detta. Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över sina rutiner för yttranden.

Aktgranskning utan kritik

Nämnden har felaktigt samtyckt till fastighetsförsäljningar genomförda av boutredningsman

Sammanfattning av granskningen

I akt 57177 angående ett förmynderskap och ett godmanskap enligt 11 kap. 2 § FB noterade Länsstyrelsen följande.

Barnet är delägare i ett dödsbo efter sin pappa, som avled 2022. I september 2022 har tingsrätten förordnat en boutredningsman i dödsboet. I november 2022 förordnades en god man enligt 11 kap. 2 § FB.

I juni 2023 har Skatteverket registrerat en bouppteckning. Den visar att det är två omyndiga syskon som är delägare i dödsboet. Bland tillgångarna fanns tre fastigheter.

I juli 2023 har nämnden beslutat att samtycka till två fastighetsförsäljningar. Det är boutredningsmannen som har skrivit under avtalen och gode mannen har godkänt försäljningarna.

Den 16 augusti 2023 inkom en ansökan om samtycke till försäljning av fastighet till nämnden. Två dagar senare har nämnden i en tjänsteanteckning konstaterat att med anledning av att boutredningsmannen skrivit under avtalet rörande

fastighetsförsäljningen ska nämnden inte ge medgivande till försäljningen.

Länsstyrelsens bedömning

Då rätten förordnat en boutredningsman företräder denne dödsboet mot tredje man samt "äger att tala och svara i mål som röra boet", se 19 kap. 1 och 12 §§ ärvdabalken (ÄB). Fast egendom eller tomträtt kan inte överlåtas av boutredningsmannen utan att delägarna skriftligen lämnar sitt samtycke eller där det inte kan erhållas, rätten på ansökan tillåter åtgärden. Se 19 kap 13 § ÄB. Enligt NJA 1940 sid 27 krävs dock inte överförmyndarens samtycke för underårig delägare eller för den som har god man eller förvaltare. Nämnden har beslutat om samtycke till boutredningsmannens överlåtelse av fast egendom.

I juli 2023 har nämnden samtyckt till två fastighetsförsäljningar där det är boutredningsmannen som har undertecknat avtalen, med gode mannen godkännande. Nämnden har således beslutat i en fråga som ligger utanför myndighetens uppdrag. Länsstyrelsen ser positivt till att nämnden i augusti 2023 noterade sitt misstag och inte samtyckte till en ytterligare försäljning.

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över sina rutiner i detta avseende.

Redovisning av tillgångar, korrigeringar och överförmyndarspär

Sammanfattning av granskningen

I akt Ö2019:44504 angående ett förmynderskap noterade Länsstyrelsen följande.

Årsräkningen för år 2021 inkom den 26 april 2022 och granskades med korrigering den 7 december 2022. Nämnden har gjort omfattande korrigeringar av förmyndarens redovisning av barnets "övriga tillgångar". Korrigeringarna är svåra att tolka, om man inte samtidigt tar del av verifikat från banken.

I akt 45104 - Ö2017:45104 GM 11:4 angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterade Länsstyrelsen följande.

Årsräkningen för år 2021

En årsräkning för år 2021 inkom den 28 mars 2022 och granskades utan anmärkning men med korrigerings den 6 juli 2022. Gode mannen har inte angett kontonummer för vissa av den enskildes placeringar utan har endast skrivit "SEBAKA 457 713 kr", "ICA banken 10 103 kr" etc. För vissa placeringar har gode mannen inte angett värdet den 1 januari eller den 31 december.

Vid granskningen har nämnden korrigerat årsräkningen genom att under "övriga tillgångar" lägga till ett konto där 1 604 290 kr var placerat den 31 december samt ange att vilka värden "övriga tillgångar" hade den 31 december.

Nämnden har noterat att kontot med 1,6 mkr är försett med spärr. Det framgår däremot inte av verifikaten för år 2021 om konton har spärr.

Årsräkningen för år 2022

En årsräkning för år 2022 inkom i februari 2023 och granskades utan anmärkning i juli 2023. Gode mannen har inte angett kontonummer för vissa av den enskildes placeringar. Vid granskningen har nämnden gjort mindre korrigeringar av tillgångsvärdet den 1 januari, samt lagt till ett konto med 1,6 mkr under tillgångarna den 31 december. Nämnden har även gjort noteringar om två fondinnehav och två värdepapperskonton.

Nämnden har noterat att kontot med 1,6 mkr, Sverigefonden och korträntefonden är försedda med överförmyndarspärr.

Nämnden har i en tjänsteanteckning den 6 juli 2023 angående ett samtal med gode mannen om årsräkningen för år 2022 bl.a. noterat följande. Nämnden har meddelat gode mannen att det är för mycket pengar på transaktionskontot. Gode mannen uppger sig vara medveten om att det inte ska vara mer än 30 000 kr på transaktionskontot och att hen i januari 2023 överfört 100 000 kr till spärrat konto, så att detta inte längre är ett problem. Nämnden skriver vidare att gode mannens årsräkningar korrigerats av nämnden under flera år. Nämnden skriver att den även detta år kommer godta gode mannens förklaringar och godkänna årsräkningen med korrigeringar. Nästa år får nämnden göra en ny bedömning utifrån hur årsräkningen ser ut då.

Länsstyrelsens bedömning

Redovisning av tillgångar

Förordnade gode män ska före den 1 mars varje år i en årsräkning till överförmyndaren redogöra för förvaltningen under föregående år av egendom som har stått under ställföreträdarens förvaltning. Årsräkningen ska avges på heder och samvete.

I årsräkningen ska anges den enskildes tillgångar och skulder vid början och slutet av den tid som räkningen avser. Vidare ska en sammanställning göras av inkomster och utgifter under nämnda tid. Av årsräkningen ska särskilt framgå hur mycket som har använts för den enskildes uppehälle eller nytta i övrigt. Se 14 kap. 15 § FB.

I akt 45104 är årsräkningarna är tillgångarna alltför summariskt redovisade. Länsstyrelsen anser att tillgångarna ska specificeras mer, exempelvis genom att bank, depånummer och kontonummer anges i årsräkningen. Om bilagor är en del av årsräkningen ska det tydligt framgå att underskriften på heder och samvete även omfattar dessa delar och att bilagorna alltid ska hanteras som en del av årsräkningen.

Korrigerig av årsräkning

Gode mäns verksamhet står enligt 12 kap. 9 § FB under överförmyndarens tillsyn och överförmyndaren ska enligt 16 kap. 3 § st. 1 FB granska deras verksamhet med ledning av de förteckningar, årsräkningar, sluträkningar samt andra handlingar och uppgifter angående förvaltningen som har lämnats. Granskningen av bl.a. årsräkningar utgör därför en central del av överförmyndarens tillsyn över ställföreträdare.

Justitieombudsmannen har i beslut den 8 december 2009 (dnr 5955-2009) uttalat bl.a. följande angående en överförmyndares granskning av förteckningar och årsräkningar.

”[...] Om för stora ändringar görs utan medverkan av ställföreträdaren är det risk att straff- och skadeståndsansvaret urholkas. Det är i dessa fall bättre att ställföreträdaren ombeds att ge in en skriftlig komplettering.”

Om överförmyndaren vid granskning av t.ex. en årsräkning finner att den är allt för bristfälligt ifylld bör överförmyndaren i första hand begära att ställföreträdaren kompletterar årsräkningen. Det är ställföreträdaren, inte överförmyndaren, som ska upprätta årsräkningen. Om en ställföreträdare inte klarar av att upprätta årsräkningen kan det istället finnas anledning för överförmyndaren

att överväga andra åtgärder, t.ex. pröva frågan om personen är lämplig att inneha uppdraget.

Länsstyrelsen vill med anledning av nämndens granskning av årsräkningarna i akt 45104 och 44504 framföra att korrigeringar inte bör vara alltför omfattande och att de ska vara begripliga.

Överförmyndarspär

För förordnande ställföreträdare är utgångspunkten att konton som tillhör huvudmannen är spärrade för ställföreträdaren, så kallad överförmyndarspär. Det innebär att det krävs att överförmyndaren ger sitt samtycke till att ställföreträdaren gör ett uttag. På ett ospärrat konto ska enbart finnas de pengar som behövs för huvudmannens uppehälle eller vården av hans egendom, exempelvis för att betala löpande räkningar. Övriga tillgångar ska vara spärrade för ställföreträdaren, se 14 kap. 8 § FB. Då föräldrar är förmyndare gäller i stället 13 kap. FB vid förvaltningen och överförmyndarspärar regleras i 13 kap. 8 § FB.

I Länsstyrelsernas nationella riktlinjer framför vi rekommendationer om när överförmyndaren bör kontrollera överförmyndarspärar genom underlag från banken, t. ex vid granskning av förteckning och vid öppnande av nya konton. (Länsstyrelsernas Nationella riktlinjer för överförmyndare – förordnade ställföreträdares redovisning s. 23 och Nationella riktlinjer för överförmyndare – legala förmyndares redovisning s. 20.)

Utöver detta rekommenderar Länsstyrelsen även att överförmyndaren genom en notering på förteckningen, årsräkningen, eller sluträkningen, alltid dokumenterar vilka konton som har överförmyndarspär. Det bör även framgå i akten hur och när detta har granskats av överförmyndaren.

I akt 45104 kunde Länsstyrelsen inte se att det fanns dokumentation om spärrar på bl.a. ett VP konto.

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över sina rutiner i dessa avseenden.

Saknas notering om granskning på redovisningshandling

Sammanfattning av granskningen

I akt 54172 - Ö/2023:66525 angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterades följande. En förteckning inkom den 10 oktober 2023. Det framgår inte av någon handling i ärendet att den granskats. Notering om granskning har inte gjorts på förteckningen. Att den har granskats framgår endast av "förteckningsrutan" i förteckningsärendet i nämndens ärendehanteringssystem. Där framgår att förteckningen granskades utan anmärkning den 24 oktober 2023.

I akt 56563 - Ö/2022:56563 angående ett förvaltarskap noterades följande. Årsräkningen för år 2022 inkom den 9 februari 2023 och granskades den 16 augusti 2023. Det framgår inte på årsräkningen om den granskats med eller utan anmärkning. Det finns inte noterat i "dagboken" när årsräkningen granskades och därför inte heller om den granskats med eller utan anmärkning.

Länsstyrelsens bedömning

Överförmyndaren ska göra anteckning om verkställd granskning på förteckningar, årsräkningar, sluträkningar. Se 16 kap. 4 § FB. Det ska framgå om granskningen gjorts med eller utan anmärkning. Se NJA II 1995 s. 97.

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över sina rutiner för notering om granskning.

Ansökan om uttag - lång handläggningstid

Sammanfattning av granskningen

I akt 56532 - Ö/2022:56532 angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterade Länsstyrelsen följande.

En ansökan om uttag från spärrat konto inkom den 30 maj 2023. Gode mannen har ansökt ett uttag på 15 710 kr eftersom huvudmannen under en period har dubbla boendekostnader. Nästa händelse i ärendet är den 19 juni 2023 då gode mannen mejlar om att ärendet brådskar. Kontaktcenter informerar gode mannen om att handläggningstiden är 2-4 veckor. Nämnden samtyckte till uttaget

den 30 juni 2023. Sammanfattningsvis var handläggningstiden en månad.

Länsstyrelsens bedömning

Pengar som har satts in hos bank eller kreditmarknadsföretag får tas ut endast efter samtycke från överförmyndaren. Med undantag för de medel som behöver hållas tillgängliga för den enskildes uppehälle eller vården av hens egendom. Se 14 kap. 8 § FB. Det betyder i praktiken att konton som inte används för huvudmannens löpande utgifter, ska vara försedda med en överförmyndarspärri hos banken.

Länsstyrelsen anser att en handläggningstid på en månad är för lång tid i detta ärende. Om en god man behöver tillgång till mer medel för att hantera huvudmannens löpande utgifter, bör det inte dröja en månad för nämnden att hantera ärendet.

Arv i förmyndarskap

Sammanfattning av granskningen

Saknas redogörelse för skifteshinder

I akt 56143 - Ö2022:56143 angående ett förmyndarskap och godmanskap enligt 11 kap. 2 § FB noterade Länsstyrelsen följande.

Barnet är delägare i sin pappas dödsbo. Pappan avled i januari 2022. Enligt bouppteckningen, som registrerades hos Skatteverket den 16 maj 2022, är tre syskon samt den avlidnes sambo delägare i dödsboet. Sambon som inte är barnens mamma har begärt bodelning. En redogörelse för skifteshinder inkom från förmyndaren den 22 september 2022. Det framgår att den avlidne hade tre bolag som de inte hunnit sälja och att skiftet därför dröjer. Syskonens förmyndare har gett sambon fullmakt att företräda barnen i dödsboet. Nämnden förordnande en god man enligt 11 kap. 2 § 3 stycket FB för barnet den 23 januari 2023.

Den 5 oktober 2023 har förmyndaren hört av sig till nämnden. Hon vill veta hur det går med ärendet av arvskiftet. Hon uppger att hon pratat med gode mannen som säger att han har kontaktat nämnden. Den 14 november 2023 har förmyndaren återigen hört av sig till nämnden. Hon ringer för att få veta vad som händer i ärendet.

Länsstyrelsen kan inte se att det inkommit något från gode mannen, varken en redogörelse för skifteshinder eller någon ansökan om

samtycke till fördelning i arvskifte. Länsstyrelsen kan inte se att nämnden återkommit till förmyndaren.

Saknas redovisning av arv och god man är fortfarande förordnad

I akt 51327→ Ö Ö2020:51327 angående ett förmynderskap och ett godmanskap enligt 11 kap. 2 § FB noterade Länsstyrelsen följande.

Nämnden har förordnat en god man enligt 11 kap. 2 § FB för att företråda barnet i ett dödsbo. Nämnden samtyckte till fördelningen i arvskiftet den 24 januari 2022. Barnet ärvde 40 000 kr.

Den 24 januari 2022 har nämnden begärt att gode mannen ska ge in kontoutdrag som visar att arvet har satts in på ett konto tillhörande barnet. Därefter inkom en utskrift från banken som visar att en överföring på 40 000 kr gjordes den 17 december 2021, men inte till vilket konto. I mars 2022 har nämnden därför begärt in en komplettering från gode mannen. Det har trots flera påminnelser inte inkommit någon redovisning från gode mannen. Nämnden begärde därför in uppgifter från banken som kontoutdraget kom ifrån. Banken svarar i september 2022 att "bankkonton saknas under den aktuella perioden". Därefter har inte nämnden vidtagit några fler åtgärder med att hämta in bevis om insättningen. Gode mannen är fortfarande förordnad.

Länsstyrelsens bedömning

Har ett barn del i ett dödsbo eller något annat oskiftat bo ska förmyndaren eller gode mannen vårda barnets rätt i boet enligt bestämmelserna i 15 kap. FB. Om barnet är ensam delägare eller om samtliga delägare företräds av samma ställföreträdare, gäller i stället 13 eller 14 kap. Se 15 kap. 1 § FB.

Överförmyndaren kan utse en oberoende god man som företräder barnet i ett dödsbo. Se 11 kap. 2 § FB. Nämnden har då tillsyn över gode mannen och det är i första hand till gode mannen som överförmyndaren ska vända sig till med frågor angående dödsboet.

Förmyndaren eller gode mannen ska se till att bodelning och skifte med anledning av dödsfall förrättas så snart som möjligt alternativt ingå ett avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo. Se 15 kap. 2 § FB.

Skiftas inte ett dödsbo inom sex månader från det att bouppteckningen förrättades och har avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo inte heller ingåtts, ska förmyndaren eller gode

mannen inom denna tid lämna en redogörelse till överförmyndaren om anledningen till att dödsboet inte har skiftats. En sådan redogörelse ska sedan lämnas var sjätte månad, om inte överförmyndaren bestämmer någon annan tid. Se 15 kap. 3 § FB.

En förmyndare eller god man som tar del i en bodelning eller ett skifte för ett barns räkning ska inhämta överförmyndarens samtycke till egendomens fördelning. Se 15 kap. 5 § FB.

Pengar som ett barn fått genom arv eller testamente och som överstiger ett prisbasbelopp ska sättas in hos bank eller kreditmarknadsföretag med uppgiften om att medlen inte får tas ut utan överförmyndarens tillstånd (se 16 kap. 11 § FB). Länsstyrelsen anser att överförmyndare inom ramen för sin tillsyn bör kontrollera att arv betalas ut till ett överförmyndarspärtrat konto i barnets namn. Länsstyrelsen anser även att överförmyndare bör kontrollera att barn skrivs in som ägare till fastigheter och bostadsrätter som de ärvt i fastighetsregistret respektive hos bostadsrättsföreningen.

Länsstyrelsen noterar att det inte hade inkommit någon redovisning för skifteshinder i akt 56143 sedan september 2022 samt att gode mannen i akt 51327 inte inkommit med begärd redovisning och fortfarande är förordnad. Länsstyrelsen uppmanar nämnden att vidta åtgärder i ärendena.

Entledigande av en förvaltare och lämplighetsprövning

Sammanfattning av granskningen

I akt 42668 - Ö2017:42668 angående förvaltarskap noterade Länsstyrelsen följande. Länsstyrelsen har granskat ärendet med anledning av att klagomål på nämnden inkommit till Länsstyrelsen.

F förordnades till förvaltare i ärendet den 24 januari 2022. I en tjänsteanteckning från den 24 januari 2022 står det att föreslagen förvaltare F är tillfrågad sedan tidigare i detta ställföreträdarskap och bedöms lämplig att ta över. Länsstyrelsen kunde inte se av akten hur lämplighetsprövningen hade gått till.

Efter att det inkommit information till nämnden angående bildandet av en stiftelse och klagomål från hyresgäster har nämnden inlett en granskning av hur F sköter uppdraget.

Den 16 maj 2023 har nämnden beslutat att entlediga förvaltaren F från uppdraget enligt 11 kap. 20 § FB. Förvaltaren åtnjuter enligt nämnden inte det förtroende som krävs för uppdraget. Enligt nämndens utredning har F haft för avsikt att ge bort den enskildes tillgångar och bilda en stiftelse med F i styrelsen. F har även anlitat en anhörigs bolag samt gett en anhörig ett hyreskontrakt.

Nämnden förordnar i stället C till förvaltare. Enligt nämndens ärendehanteringssystem har hen bedömts lämplig efter kontroll av utdrag från belastningsregister, kreditupplysning sam inhämtande av förvaltarfrihetsbevis.

F har enligt nämndens register varit förordnad i 50 ställföreträdarskap sedan 2019. Ett av dessa uppdrag är fortfarande aktivt.

Länsstyrelsens bedömning

Förvaltares verksamhet står under överförmyndarens tillsyn. Förvaltare får inte ge bort den enskildes egendom, med undantag för personliga presenter. Se 12 kap. 9 § och 14 kap. 9 § FB.

Länsstyrelsen ser positivt på att nämnden reagerat på informationen som inkommit till nämnden och entledigat förvaltaren.

Länsstyrelsen noterade vid granskningen av nämndens register över ställföreträdarskap att F har ett aktivt uppdrag som ställföreträdare och uppmanar nämnden att granska om F är lämplig att ha detta uppdrag.

Länsstyrelsen noterar att det framgår i akten vilken lämplighetsprövning som gjorts av C, vilket är positivt. Länsstyrelsen anser att det även borde framgå hur nämnden kommit fram till att F var lämplig att förordna i ärendet.

Uppdrag att bevaka rätt

Sammanfattning av granskningen

I akt 57206- ÖF2022:57206 angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterade Länsstyrelsen följande.

I december 2022 inkom en ansökan om god man enligt 11 kap. 4 § FB till nämnden från en behörig part. Ansökan överlämnas till tingsrätten med ett yttrande. Nämnden anser att det ska anordnas ett fullt godmanskap för huvudmannen, dvs. bevaka rätt, förvalta

egendom och sörja för person. Den 12 januari 2023 har nämnden yttrat sig till tingsrätten och lämnat ett förslag på god man. Nämnden skriver att "Förvaltningen har tidigare yttrat sig i ärendet och tillstyrkt fullt godmanskap för den enskilde. Förvaltningen gör följande tillägg, bevaka rätt i särskild angelägenhet då det framkommit att huvudmannen vill avyttra sin kolonistuga. Förvaltningen har ingen information om fastighetsbeteckning..."

Därefter följer ett antal mejl och telefonsamtal mellan nämnden och tingsrätten. Tingsrätten förstår inte vad nämnden menar i sitt yttrande den 12 januari 2023, då nämnden skrivit att den vill göra ett tillägg för "bevaka rätt i särskild angelägenhet" eftersom det redan finns ett yrkande från nämnden om ett fullt godmanskap. Tingsrätten undrar om inte den särskilda angelägenheten redan omfattas av de yrkandena eller om handläggaren har missförstått något.

Den 13 februari 2023 har en annan handläggare hos nämnden förtydligat att förutsatt att det anordnas ett fullt godmanskap så ingår den aktuella rättshandlingen och ingen specificering behövs. Nämnden förtydligar att nämnden inte yrkar att godmanskap ska anordnas i någon annan omfattning än den ansökta.

Länsstyrelsens bedömning

Att sälja en kolonistuga och överlåta arrenderätt ingår i uppdrag att bevaka rätt. Det framstår som oklart för Länsstyrelsen varför nämnden har gjort ett tillägg angående bevaka rätt för särskild angelägenhet, då nämnden redan har tillstyrkt att gode mannen ska få i uppdrag att bevaka rätt, förvalta egendom och sörja för person.

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se till att handläggare har kunskap om vad som ingår i de olika uppdragsdelarna.

Ställföreträdare upplever problem med kontaktcenter

Sammanfattning av granskningen

I akt 32371 - Ö2012:32371 angående ett förmynderskap noterade Länsstyrelsen följande.

Förmyndaren har ansökt om ett samtycke hos nämnden hösten 2023. Hen är frustrerad över att det är svårt att komma i kontakt med nämnden. Hen uppger att det är långa telefonköer, att hen efter att ha stått länge i kö sedan inte kommit fram eftersom telefontiden

är slut eller att nämnden inte har telefontid den dagen. Hen är även frustrerad över att nämnden inte svara på hens mejl.

Länsstyrelsen har även vid granskningen av andra akter noterat att ställföreträdare upplevde problem med kontaktcenter. Ställföreträdare framförde att de fick vänta i kö länge och blev bortkopplade när det skulle kopplas vidare till förvaltningen.

Länsstyrelsens bedömning

En myndighet ska se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Myndigheten ska lämna den enskilde sådan hjälp att hen kan ta till vara sina intressen. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Den ska ges utan onödigt dröjsmål. Se 6 § FL.

En myndighet ska vara tillgänglig för kontakter med enskilda och informera allmänheten om hur och när sådana kan tas. Se 7 § FL.

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över om man lever upp till dessa bestämmelser i förvaltningslagen.

Kommentar från nämnden

På sammanträdet framförde nämnden att det är en medveten sänkning av servicenivån på grund av budgetskäl. Det är färre personer på kontaktcenter som besvarar nämndens frågor.

Övrigt

Utveckling av e-tjänster

Enligt uppgifter från nämnden fortsätter nämnden arbetet med att utveckla e-tjänster. Målet är att ställföreträdare ska kunna lämna in olika typer av underlag digitalt som t.ex. förteckningar, årsredovisningar, slutredovisningar. E-tjänsterna byggs från grunden på Stockholms stads e-tjänsteplattform.

Nya lokaler

Förvaltningen flyttar till nya lokaler vid årsskiftet 2023/2024. Även det har enligt nämnden varit arbetskrävande, framför allt under hösten 2023.

Omorganisation

Enligt uppgifter från nämnden kommer förvaltningen att genomföra en omorganisation vid årsskiftet 2023/2024. Syftet är bl.a. att skapa förutsättningar för att kunna arbeta mer effektivt genom att samordna processer och ta till vara stordriftsfördelar. Syftet är också skapa en organisation som kan driva det fortsatta digitaliseringsarbetet vidare. Omorganisationen har krävt mycket arbete under hösten med samråd, diskussioner om nya arbetsätt osv.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av Adli Assali med Lisa Wellenius som föredragande. I den slutliga handläggningen har även Malin Åberg medverkat.

Bilaga:

Granskade akter

Kopia till:

Överförmyndarnämnden
Kommunfullmäktige i Stockholm stad
Kommunstyrelsen i Stockholm stad
Kommunrevisorerna i Stockholm stad
Justitieombudsmannen

Granskade akter

Godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB

Akt 56817, 45104, 55294, 54695, 39553, 56532, 57206, 43385,
Ö023:59705, Ö2023:58543, Ö2013:33616, Ö2022:57206, Ö2018.41770,
Ö2022:56124, Ö2023:66525, Ö2021:52909

Förvaltarskap

Akt 21682, 56563, 53625, 22391, 47338, 6809, 55609, 32158,
Ö2022:7000, Ö2022:18711, Ö2006:17255, Ö2023:66214,

Förmynderskap

Akt 55873, 51327, 56494, 57395, 57177, Ö2023:66460, Ö2019:48995,
Ö2016:29573, Ö2019:44504, Ö2010:24800, Ö2018:46615, Ö2022:56143,
Ö2020:52670, Ö2019:43825, Ö2021:53188, Ö2023:51574, Ö2022:51181,
Ö2022:57294, Ö2022:24800

Under uppbyggnad

Akt 54929, 58377

Akter granskade med anledning av klagomål

Ö2017:42668 (förvaltarskap), Ö2022:43334 (godmanskap enligt 11 kap
4 § FB), 2022:55352 (godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB och
förvaltarskap), Ö2012:29624 (förvaltarskap), Ö2012:32371
(förmynderskap)

Ärende rörande god man enligt 17 § lagen om framtdsfullmakt

Akt 63480, 66682